

De roep van de natuur en de roep van de buschauffeurs

Militant Shanna Gijbels rijdt als buschauffeur bij De Lijn dagelijks uit vanaf de stelplaats in Mortsel. Zoals iedereen moet ook zij af en toe naar het toilet. Maar dat is niet zo eenvoudig als buschauffeur.

Shanna: "Het is niet alleen een hele uitdaging om op tijd en stond naar het toilet te kunnen gaan, maar vooral om naar een proper toilet te kunnen gaan. Op veel plaatsen zijn wel mobiele werftoiletten voorzien, maar die zijn geen goede oplossing. Ze zijn vaak niet afgesloten zodat elke passant ze kan gebruiken. Proper is dus iets anders. Je kan er nauwelijks je handen wassen, er staan geen vuilnisbakjes voor bijvoorbeeld vuile maandverbanden, in de winter is het ijskoud en soms zijn de toiletten zelfs helemaal ondergeplast. Dan ga je gewoon niet. Om die reden drinken chauffeurs vaak veel te weinig en dat is niet gezond. Ik ken collega's die last hebben van uitdrogingsverschijnselen, blaasontstekingen of nierstenen. Sommige vrouwen kregen vaginale ontstekingen door vuile toiletten. Een goed uitgerust toilet aan elke eindhalte is noodzakelijk."

Bart Reyms, secretaris Vervoer ACV Openbare Diensten voor Oost- en West-Vlaanderen, herkent het probleem van Shanna en haar collega's maar al te goed. Hij werkte mee aan de actiedag World Toilet Day – een initiatief van de VN – van 19 november om het probleem bij De Lijn aan te kaarten.

"Ons openbaar vervoernet bestaat al meer dan 100 jaar. In de beginjaren waren er heel veel publieke toiletten. De teloorgang van volkscafés en het toenemende vandalisme op openbare wc's verklaren voor een stuk het gebrek aan sanitaire voorzieningen vandaag. Toen het hele land een paar jaar geleden in lockdown ging, werd het

probleem echt acuut. Het openbaar vervoer bleef rijden, maar de chauffeurs konden nergens naar het toilet. De Lijn engageerde zich toen om zoveel mogelijk werftoiletten ter beschikking te stellen via een contract met een gespecialiseerde firma. Overal verschenen aan eindhaltes en drukke knooppunten plastic toilethokjes. Een noodoplossing die na verloop van tijd permanent werd. Het onderhoudscontract van de zowat 500 hokjes loopt ondertussen op tot zo'n 1,4 miljoen euro per jaar, dat is veel geld voor een probleem dat eigenlijk structureel moet worden aangepakt."

Geen schoonheidsprijs

"Zo'n werftoilet verdient niet bepaald een schoonheidsprijs. Maar geen toilet hebben is nog erger.

Toch zijn er gemeentes waar het bestuur weigert om er een vergunning voor te geven. De overgevoeligheid voor de publieke opinie speelt daarbij een grote rol. De Lijn doet wel inspanningen om vergunningen te krijgen, zeker bij eindhaltes waar chauffeurs een pauze nemen. Er zijn ook voorbeelden van een goede samenwerking met gemeentebesturen. In Zelzate heeft de gemeente een gebouwtje geplaatst met een toilet en een plek om te kunnen rusten of eten. In Sint-Maria-Lerne stoorde een buurtbewoner zich aan het werftoilet voor zijn deur en hij kreeg de gemeente en De Lijn zo ver om er een bakstenen toilet neer te zetten. De buurtbewoner helpt zelfs mee met het onderhoud ervan. In Bree en Diest zijn er ook goede voorzieningen gekomen." 🗣️

TEKST
Willem-Jan van Ekert

FOTOGRAFIE
Dries Luyten

"Ik ken collega's die last hebben van uitdrogingsverschijnselen, blaasontstekingen of nierstenen. Sommige vrouwen kregen vaginale ontstekingen door vuile toiletten."

Buschauffeur
SHANNA GIJBELS